

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felolós szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézandók

Szépségek.

(+) Nagy célok felé törve, minden energiánkat nemzeti javaink védelmére megfeszítve járunk a világháború meredélyes hegycsúcsán. Mögöttünk kis és nagy győzelmek állomása, kereszttel jelölt és jeltelességek temetője, piros vérrózsák ezerszer áldott virágos kertje... Ez a háború múltja...

Körülöttünk ellenségek támadó gyűrűje, magyar katonák szézezreinek harcos serege, a haza szent szerelmétől ihletett lelkeknek bizakodó reménysége, a szabadságharc fellángolásának újjászületése, a haza oltárának kincsekkel elhalmozása, varázslatos lelkerőnek sok-sok csodatétele... Acélos akarat, munka, csüggedetlen küzdelem... Ez a háború jelene...

Előttünk ezer nehézségeknek hadiútja, a magyar Géniusz édes, biztató mosolyának hívogatása, nemzeti létünk fenntartásának, erős, nagy, hatalmas Magyarország megalkotásának szépséges tervezete, fenn a hegyormon a minden büszke vágyat, színes reményt, káprázatos álmot megvalósító diadalnak mosolygó képe s mellette a piros vérözönből születendő tartós békének hófehér arcúlat... Ez a háború jövője...
S míg ezt az utat járjuk, még a multat

hálás kegyeletünkkel áldjuk, megszenteljük, amíg a jelent szivós, lelkes kitartással álljuk s amíg a jövőndő szépséges cétjai felé a magyar föld, a magyar szabadság lelket tüzelő szeretetének erejével törekszünk: figyelő, örökös szemmel körül is nézünk s vigasztaló, bátorító mozzanatok, felhevítő, örök lelkeségre indító szépségeket keresünk... S találunk is.

Szépség az a benső, lelki összhang, melyben a magyar országgyűlésnek, a magyar nemzetnek egységes akarata s érzése a napokban kifejeződött. Megilletődve álltunk a magyarság egyetértésének ily hatalmas evolúciója előtt, mely nemzeti értékünket, országfenntartásra képes s a nagy, kultúr népek közé odaillő voltunkat az egész művelt világ előtt fényesen bizonyítja. S csakis a csatlós illuzióiban, a személyes politika kultuszának megtévesztő hangulatában kell raboskodnia annak, aki ezt az összhangot, ezt a bűvös erővel ható szép egységet államférfiúi rátermettség, kormányvezetés "politikai csodájának" tartja. Igaz, hogy csoda, de nem a politikának, hanem a gazdag, szépséges népleleknek csodája. Amely megéri a haza szenvedő baját, meghallja a veszedelem óraütését, megérti a csuszva mászó, évtizedek általó békéjének leple alatt érlelődő, avagy rohanva száguldó események

bőgőzódását, hatását, oksági függését, logikáját. Ezt a néplelket, a veszedelemben egyesítő hazaszeretnek, a közös küzdelemre s áldozatosra hajtó nemzetföltésnek revelációját — nem pedig egyes emberek nagy személyi hatásának politikai csodáját — ragyogtatja felénk a parlamentből kiragyogó lelki összhangnak szépsége...

Szépség az a diadal is, mely e hét szerdáján *Belgrádot* a magyar honvédség vérével ujra magyarrá, *Nándorfehérvárra* keresztelte. A Hunyadiak hősi lelke s Kapisztrán János szent ihletettsége buzdította a hősi csapatot, mikor szárazon, vizen, roskadozó hidon előretört, hogy az ősi Kalimégdán ormán kitűzött magyar zászlóval hirdesse világszerte az elesett Belgrád felett a régi, dicsőséges magyar imperiumot.

Szépség ez, mely ragyogásával betölti az egész hazát. Elszáll a róna, a hegyvidék, a szelíd hajlású völgyek lakói közé s a vigasztalás enyhületét viszi a gyászolóknak, a bizakodás erejét, a végleges győzelem reményét azoknak, akik még élő szeretetért aggódnak. Elszáll a magasba, a magyar nép legszentebb magaslátára, a szent korona csodálatos fénykörébe is... És beszél becsülést érdemlő királyhüségéről, a haza ezeréves alkotmányának mélyeséges szeretetéről s tiszteltéről, vért, életet áldozó

Naplótörédek.

I.

Előkészítés.

Naplót nem szívesen írok. Vagy magamnak írom s akkor kusza össze-visszaság bizony az; vagy, ha az irodalom körébe kerül, akkor nincs meg többé az az intim jellege, melyet a gondolatoknak, impresszióknak keresetlen, közvetlen rögzítése neki kölcsönöz. S épen a háborúból kikerült, nagyon intim jellegű naplók a legjobban számitanak a közönség illuzióira s legtöbbször legkevésbé "átélt" dolgokat tartalmaznak. S ha én most mégis azt, amit átéltem, naplószerűen adom elő, azzal csak az a céloom, hogy a sokszor változó, látszó események valóságosságát, vagy jelentőségétlen dolgok pillanatnyi fontosságát refl. kszíók nélkül is elhíthessem.

***

Augustus 9.

Pontban d. u. 1/3 3-kor a vasúti állomáson állok. (Az ezred már egy héttel előbb a harctérről vonult.) S még ekkor sem táruul fel előttem a maga lényegében a helyzet, amibe kerültem. Csukaszürke, rendes tisztí bluznál hosszabb szabású bluz, lovagló nadrág, sárga kamásni, a cipőn sarkantyú. A legényem jön s kéri további parancsaimat. Ő izgatott, én elég nyugodt vagyok. Lovászom jelenti, hogy a sárgám (én Avantinak hívtam, ő nevezte el Mancinál — hogy kiról, az a diszkreáció körébe tartozik —) be van vagonirozva, s hogy a lovaggon egyik sarkában számomra is készen áll a fekhely.

Apámmal beszélgetek különböző dolgokról s jelentőség nélkül mondom a kíváncsiskodók kér-

déseire, hogy háboruba megyek. Mikor néhány nappal előbb külföldről Fiuméba érkeztem, a háborút csak a történelem-könyvek világításában képzeltem el. Mikor Fiuméből hazajövet szűk folyosón szorongtam katonai igazoló jeggyel, melyhez sok más hasonlót látott a vonatkísérő személyzet — valami tömegérzés megalázó, kellemetlen, rossz impressziót öntött belém. Pedig az első osztály folyosóján szorongtunk. Mikor azonban most kocsit, ló és ember felett rendelkezem, kezd tetszeni a megkülönböztetett helyzet, mit a háborúban — ágyudörgést, gépfegyver kattogást még nem hallottam — mint a cs. és kir. 69-es (később Hündenburg-) gyalogezred tabori lelkesze élvezni fogok.

Fehérvártól Budapestig 6 óra hosszúig tart a hadi menetrendszabta ut. Ezt még emberi társaságban, a marsrutámban biztosított II. osztályban teszem meg. Egy református lelkész ül velem szemben. Látom, sokat gondolkodik, hova osszon be ruhám után. S mikor előveszem az aranymetésszű pszalteriumot, megkönnyebbülve, s közvetlen barátságossággal — idősebb ur volt — kérdez, mi is a mi teendők a háboruban? A kérdés meglepett. Ezzel még magam sem voltam tisztában. Ruhát csináltattam, lovagoltam, s elgondoltam, hogy a háboruban az emberek el is esnek; el is vésznek; nem úgy, mint a katonai parádéknál, — a nagygyakorlatoknál. De hogy én mit csinálók velük és köztük, arra nézve nem kaptam utasítást. Azt az egyet pedig már megtanultam, hogy katonáknál mindent utasítás szerint szabad és kell csinálni. Valamit mondtam, amit úgy hirtelen elgondoltam, s később láttam, nagyjából helyesen ítélem meg szerepörömet.

Azután arról gondolkodtam, hogy jó anyám legjobban átérezte a sok veszélyt, mely rám fog

várni és otthonfelelt köpenyemet, s néhány aprócseprő darabot mégis csak ő küldött ki utánam, még jóval a vonat indulása előtt. Budapestben a lókoscsiba telepedtem. S nem találtam ebben sem valamit különösen érdekes dolgot, de tragikumot sem. Sőt jól aludtam, s minden keserűség nélkül emlittem embereimnek, hogy mégis van egy kis különbség a róma — veneziai hálokocsi s számitával párnázott fekhelyem között...

Elszámoltam embereimmel, s egyik nagyon természetesen nyugtázta a borravalót, másik nagyon természetesen kiálta, hogy el se számitjunk. Utóbbin megbotránkoltam egy kicsit, előbbit egyszerűen helyénvalónak találtam. Hiszen Oiaszországban éltem. (Előbbi — később tudtam meg, — "Az Est" pénztárosa, utóbbi intelligens ember, s a civil életben "ur") Lóalpolóm nagy bököt mondott — ílyesmit:

— Boldog vagyok, hogy a főur szolgálataiba hozott a véletlen szerencse, s hogy az én kedves gazdámhoz hasonló legyenek, holnap leberetváltatóm a bajuszomat.

S másnap meg is tette ezt a kedvességet...

Augustus 10.

Besütött a jóságos nap, mikor felbredtem. Valami felmármor állt az agyamra. Az Alföld széles síkján dőcögött a municiósvonat, mihez kocsimat kapcsolták. Az egyik állomáson egy véka almát adott fel egy jólelkű asszony. Tehát valami számitalmas helyzetben vagyunk, hogy ily készségesen, kérés nélkül gondoskodnak rólunk. Pedig talán csak az az általános, áldozatkész szellem éltezte azt a cselekedetet, amivel Alföldünk nepe az átvonuló mindennyelvű katonaságot megvendégelte. (Később hatóságilag korlátozták a pazariást e téren.) S az elhagyott vidéken egyhangú, rázó,

hazaszeretetről, öröklött, tradíciós harci dicsőségről, élő s jövődjében, önnön maga nagy erejében s a felette örökös Gondviselésben bizó Magyarországról. Ott tűndöklök ez a szépség a győztes sereg és hős vezérei felett s átöleli őket a magyar nemzet büszke érzésével, hálájával, szeretetével. Füleikbe sugja: Gyerekeim, honvédeim, ezt nagyszerűen csináltátok!

Ez a két szépség gazdaggá tette az elmúlt hetet, mert nagy érték áradt ki mind a kettőből: az örök életre rendelt magyarságnak lelkes öntudata s szellemi és erkölcsi gazdagsága...

HIVATALOS RÉSZ.

Kérelem. Tisztelettel felkérem a veszprémi egyházmegyei ft. esperes urat, hogy az 1914. évre esedékes esperesi tiszteletdíjokról szóló nyugtáványokat december hó 24-ig címre beküldeni sziveskedjenek. *Püspökségi jószágkormányzó.*

Sebesültjeink karácsonya.

A hópihék jatszi kergetőzése, a szürke hófelhők mögül elő-előbukkanó nap sugarkevének págyadt csókja, a hőmezőkről az ég felé emelkedő örökzöld levelű fenyők hóval meghintett galyaival, a szívünkben élő s egyre erősödő melegség érzés az emberekhez, minden, minden a karácsony közeledtére emlékeztet.

A karácsony! Az emberiség egyik legmagasztosabb ünnepe, amelyen a szeretet, a megértés üli diadalát! A nagy örömnapp, amely reményt fakaszt szívünkben és a jövő iránt hittel, bizodalommal tölti meg a lelkeket. Ezt az ünnepet, mely méltó szimbóluma lett a szeretetteljes megértésnek, egyforma örömmel várja mindig mindenki, öreg és ifju, felnőtt és gyermek, nő és férfi egyaránt. És mert a legmeghittabb ünnep: a családok legszentebb estejévé lett a karácsonyest. Egy fenéköltebb eszméramlat megállította az emberiséget bolyongásában — tévelygéseiben s irányt mutatott, amelyben haladva örök életre nyer... S megszűletett a Megváltó. Az emberiség elnyerte a legdrágább ajándékot, amely mindenekelt vígságra fakasztott, öröme re gyujtott és soha meg nem szakadó reménységet plantált a szívekbe. A remény,

a hit, a bizodalom, az öröm, a vígság és a mély hála fátylaja gyul ki minden évben a meghitt családi környezetben, az időnek ideje óta mindig ilyenkor karácsony idején.

Öröm? Vígság? Családi meghitt környezetben? Istenem milyen messziről áthallatszó, szinte elfelejtett fogalmak ezek! Hol az öröm ma, amikor az egész ország lángokban áll? Hol a vígság, amikor a világot átölelő láthatatlan aranyoszlop — az embereknek egyfnáshoz való szeretete — elszakadott? Hol a meghitt családi kör, amikor innét az apa, amonnet a fiu és hány más hozzátartozó csaták zajában, fagyos föld rögén küzd? Szomorú, gyásos karácsony, ami az emberiségre vitrad! A hit, a remény, a bizodalom, a hozzávalóhoz fűző megértés fokozott mértékben kell, hogy meg legyen bennünk. A megértés, a karácsony természetét szeretet indítja meg azokat, akik nem különböznek a nélkülözökkel, akiknek, ha távol van is valamely kedves családtagjuk, éppen ennek súlyát átérzeve, módjában áll egy könnyet letörlni, egy reménységüket felgyujtani, s egy örömteli derűt felelesztani azokban, akik ezt méltán megérdemlik, akik most legközelebb állóink.

És kik volnának ezek, ha nem a katonák, akik életüket — véruket áldozták értünk, hazánkért, nemzetünkért, család meg hitt körünk boldogságának épségben maradásáért! A katonák, az oroszlan-ként küzdő elszánt vitéz fiai e nemzetnek, akik kint a harcmező zordonságában vagy a kórházak szomorúságában ünneplik ezidén a különben ragyogó szép karácsonyi ünnepet.

Micsoda örületes ellentét a mult évi s az idei karácsony között! Ez az ellentét, a családtól, az otthontól való távollét teszi szomorúvá majd nekik a szeretet ünnepe. Ezen a szomorúságon kell képességünk szerint változtatni. A csatáron küzdő vitéz katonák karácsony ünnepe országos mozgalom indult, de van nekünk — kell, hogy legyen — egy házi ünnepe is. *Elsőrendű kötelességünk, hogy azokról a katonákról is gondoskodjunk, akik a mi körünkben vannak, akik itt keresik sebeik, bémúlásaik, bajaik gyógyulását.*

Etről a gondolatot átítva, mozgalom indult meg a vöröskeresztes apóionök körében, a kórház-parancsnokság iniciálására, egy a helybeli katonakórház minden osztályánál a sebesültek megajándékozásával egybekötött karácsonyi ünnep rendezése. Röviden hirt adunk már róla a mult heten. Az ünnepe december 22-én lesz s annak közelebbi programját még közölni fogjuk. Ezidő szert a választott és delegált tagokból álló bizottság legfőbb törekvését képezi a *szükségletek összegyűjtése, amelyből az ajándékozás megtörténhetik.* E célra Veszprem város tanácsa 100 koronát szavaltott meg. Ugyasintén, a még annak idején az

Alispán ur Öméltóságának a sebesültek támogatására felajánlott összegből, valamint ujabban ugyan-csak az Alispán ur után ismeretlen jötevőtől, valamint a zsidó hitközségtől nagyobb összegek állanak e célra rendelkezésre. Dr. Rédey Gyula és Rosos István öméltóságai 30—30 koronát, Kránitz Kálmán, dr. Radn István, Káuzli Dezső, Reiner Gyula és dr. Molnár Dénes öméltóságai 20—20 korona, Adám Iván öméltósága, dr. Zuber Györgyné (Bécs), Mayer Ervin hadnagy (Bécs), Szalai zászlós és Eisler Sándor szakaszvezető 10—10 koronát, Urhegyi Klementin 4 koronát, Cserni Jozsef 2 koronát adott.

Nem szabad külön megemlítes nélkül elhaladni egy sebesült szakaszvezető adománya mellett. Amikor e hó 1-én gyógyultan távozni készült a kórházból és megkapta néhány koronát kitevő járandóságát, kérte, hogy 10 koronát „fogjanak le” mert lesznek olyan szerencsétlen sebesültek, akik a karácsonyi ünnepet otthonról távol, itt lesznek kénytelenek töltetni. Talán enyhít majd egyiknek keserűségén valamit egy kis ajándék.

A bizottság permanenciában van. Minden tagja készséggel ad minden szükséges tudvalóban közelebbi felvilágosítást. Annnyit e helyütt is tudtul adunk, hogy természetbeni adományok minden osztály részére a Szezinárium, Pados Beia bizottsági megbízotthoz, pénzbeli adományok tisztelettel alulirothoz adandók (kereskedelmi iskola).

Sokan vannak, akik megmenthetők voltak a haláltól, de bizony — sajnos — nem juthattak teljes épségben vissza otthonukba. Ezek fájdalomnak, keservének csillapításai is nemes kötelességnek tartja a bizottság. Ezekről is meg akar emlékezni küldeményével karácsonykor. Nemkülönben ez az igyekezet azoknál a szerencsétleneknél, akik felgyógyultan bár, de a kapott pihenési s teljes gyógyuláshoz vezető időt távol kell öveiktől töltetni, mivel — óh mily retentő tudat! — családi házuakat az ádáz ellen feloldta, elpusztította s hozzátartozói, vajjon ki mondhatná meg, hová menekültek?!

Sok nemes cselekedetre, fájdalomra, bánatra felejtető jötekonyságra nyilik most alkalom. Has-sunk oda, hogy a szomorú karácsonyba is beférközzék az öröm, s az a boldogságos érzés, hogy vannak megértő jó emberek, akiknek szeretetteljes megértése könnyen elviselhetővé teszi azokat a csapásokat, amelyeket a kifürkészhetetlen sors mért rájuk.

Erre törekzenek a bizottság tagjai s megbizoiik. És ebben a törekvésükben való támogatást remélnék és kérnek a nagyközönség részéről.

Koritsánszky Ottó.

döccenős kattogással gördültek tovább a megterhelt kocsi. Hogy hova, arról sejtlem sem volt. Csak azt tudtam, hogy délre megyünk. S minden további megfontolás nélkül dobtam oda embereimnek a szót, — hogy csapatunkat talán már csak Szerbiában találjuk.

A loápoló szemei kalandravágyó vidámsággal villantak meg, az ordonanc (a tanár) ijedten mered rám. A loápoló gyűrűt forgat az ujján, mit a bucsuzásnál kapott emlékebe, az ordonanc ket ártatlan gyermekéről beszél. Gyenged, aggódó apa lehet, gondolom. A spiritusziampa iangja nagyoktat lobban, a kavehoz készített víz nehezen keseredik forrasnak. Gyermekkori olvasmányaim s a kalandos élet megiepő szépségei jó hangulatba ringatnak...

Szabadkara érkezünk. Másnap reggelig ott kell várunk. Palicson megfürödtöm, Szabadkan kenyelmes, puha ágyban aludtam s eigondoltam: még sem olyan kulturálan mai napság egy háboru. Milyen jó az, hogy az ember egy pillanatnyi jórt efeledti a sok átélt viszontagságot s rózsas színben látja a bizonytalan jövőt...

Augusztus 14.

Az ide-oda vasutózás hosszadalmas kezdett lenni. S láttam közben, hogy szerb ügyvédek, pópákát megköltözve, feltűzött szuronyok között kísérnek minden állomásnál. S láttam a péterváradit sáncokat, drótonatokat, s nagy bizalom szájlott meg s enyhítette a lókupé unalmát... Klenáknál utasítást kaptam, hogy az állomásépület mögött ássam be magam.

A falut az épen aznap Szabácsból kiszorult szerb sereg egész nap és egész éjjel lötte. Enél is, attól is megtudtam, hogy a pópát kivégezték; egy örmestert a szerbek mérgezett vízzel itattak meg; egy káplárt a nyílt utcán golyó talált, s az

állomási épületben egy közeli tűzrezred segíelye helye van. Gondoltam a háboru kezd részleteiben kibontakozni. S mivel a beasást nem tartottam tisztehez illő dolognak, lefeküdtem egy üres szobában, s az ágyuzás közepette elaludtam. Szerencse azon éjjel még nem kellett meggyőződnöm arról, hogy az agyunak nemcsak hangja van. Másnap ratalantam a hadosztály parancsnokságra. Ekkor kellett először komolyan lovagolnom. A hadosztály törzskari őrnagya szarazon adta ki az utasítást — az ezred 30 km.-nyire, K-on van, oda kell mennem. Lovon akartam megtenni az utat. Egy kikötőt lo beirugott a lovamba, s engem is talált. A lovam felesantuit; engem megmerevedett izmokkal raktak fel egyik requiralt kocsi. Feleuton utóltértük a hadosztály parancsnokság kocsisorát.

A Szerémség isten áidott, kövér földjein átkigyózott a hosszú sor — melyben számvevőség, bíróság, posta, orvosi kar, különböző felekezethez tartozó lelkészek, felderítő szolgálatra szant huszarság volt összevalogatva. Ekkor nyertem első ízben bepillantást a hadviselés technikai irányításába.

Egyéni szereplésem megszűnt, beleolvadtam a nagy gepezetbe, hol mindennek pontos összhangban kell állania... Az ezredes este félreszóltott, közölte velem, hogy felvonulásuk közben vele kell lovagolnom; (amig azonban lóra nem szállhatok, kocsit kapok). Másnap pedig predikáció lesz, és meg kell nyugtatnom az ezredet, melynek harci kedvét már alig lehet fékezni. A házak előtt csoportokban álltak a válogatott szép szájló legények — az ezred a közös hadsereg színe-java — s búsan panasztak, paphoz szokott bizalommal, hogy az ezredet nem vitték be az első tűzben Szabácsba... Az udvarokon pislogó gyertya-világ mellett huszonegyeztek a bakák: hatosban, koro-

nában. Kezdtél derengeni bennem: a háboruban pénznek, életnek nem sok az értéke. Pedig otthon az akaciombos faluban mennyire pénzenülő a mi népünk, mennyire megbecsüli az egészséges, izmos életet. Az életet, melynek sorsa itt az, mint az acéos buzák, amit nem kenyerbe, hanem elvetésre szantak...

Hosszu sorokban, dunnákkal, haszontalan cök-mökkel megrakott kocsiokon, állatot terelve, gyereket csititva, határszél falvakból kitelepített menekülők jönnek. Alázatosak, s helyzetük szomorú voltát feledtetni a bizottság tudata, melyet a karónasággal megrakott falu nyujt...

A szeles utcan minden ablakban lámpa; mintha a nagy ünnepek előstején kivilágítás lenne. És annál nagyobb a kontraszt... A padkán nem ül künn ünnepi, tarka kontónben a közseg népe. (A fenylő ablakok csak azt mutatják, hova kell bekopogtatni, ha esetleg allarmot fujnak az éjszaka.) Berregve, ivelő iramban, hosszú fénysávval kemplelve az utat, autó kanyarodik a törzskari ékezője elé. Megérkezett a brigád utstje a napi parancsai.

Beigrád irányából erős ágyuszó hallatszik; a keleti égbolot hatalmas tűzek festik pirosra. A faluban csak a járőrök vannak ebron s azok a szerencsétlen, fanatizált véreinek, kiket hazaarulás miatt mindenpon fognak kivégezni. Gondolataim a holnapi ünnepre (Nagyboldogasszony) síkítottak. Mikor Fehérmegyében, Tolnában, Baranyában csaknem minden falu bucsut tart. Hogy fogom majd megtalálni az ünnep szavát; a nyári ünnep békejét, hogy vetithetem bele a vérszomjas, harcráihivatott emberbe? Fog-e visszhangozni lelkükben a kis harang ezüst csilingelése? Lájják-e majd asszonyukat, jegyesüket a tempiómba menni... S megtalálom-e a magam hitét, bizalmát, önmagamot ebben a zürzavarban?...

Dr. Luttor Ferenc.

A veszprémi nyilvános kórházból.
A háború és a sebesültek nagyszáma a közönség érdeklődését mindinkább a kórházak felé terelte. S ez igen helyes is, mert így ismeri meg, így tudja méltányolni a közönség azt a rendkívüli fontos szolgálatot, amit egy jól berendezett és helyesen vezetett kórház teljesít a közegészségügy érdekében. Természetes következménye ezen általános érdeklődésnek és emberbaráti részvételnek az, hogy a kórházak ügye fellendült, a betegek pedig mindegyre több és több kedvezményben részesülnek. Örömmel jelezhetjük ezt a veszprémi kórházból is, ahol közadakozásokból a Röntgen-készülékre ezek gyűltek össze, s az ajándékok, ványkosok, fehérneműk, élelmi cikkek folyton bőségesen érkeznek. Kötelességünk ezzel szemben a közönség tájékoztatására közölni, hogy kórházunkban most is 160 sebesült és beteg katonát gyógykezelnék a többi civil beteg mellett s hogy már a háború kitörésétől fogva 700 katonát volt ápolás alatt. Annál inkább szükséges ezt felemlítenünk, mert a nagyközönség abban a téves hitben van, hogy a katonabetegeket csak a katonai kórházakban kezelik és ápolják. Fel kell említenünk azt is, hogy kórházunkban ilyen nagyszámú és kiválóan súlyos beteg ellátása két orvosunk vállára nehezt, mert a harmadik kórházi orvost innen elvonat és katonai szolgálatra rendelték be. A Vörös Kereszt-Egylet veszprémi fiókja kellő méltányossággal is emlékezett meg kórházunkról, mely a Vörös Kereszt-Egylet sebesültjeit átveszi és kiváló gondtal ápolja. Ezenkívül kórházunk az egyletnek három tanfolyamon 80 önkéntes ápolónót képezett ki s ezek a veszprémi városi kórházban kiképzett önkéntes ápolónók ápolják most a katonai kórházak összes betegeit is.

A gabona és a liszt maximális ára.

Mult vasárnap megjelentek a várva-várt kormányrendeletek, amelyek a gabonamécske s a liszt maximális árát szabályozzák. Késői fecske biz ez s érkezése éppen nem jelenti a nagy drágaság enyhülésének tavaszát. Ha a kormány haligat a fogyasztók millióinak kérése szavára, már akkor kiadja ezeket a rendeleteket, amikor a gabonadrágaság ellensúlyozására a behozatali vámokat felfüggesztette s amikor a gabonáért még nem az árfehérítő spekuláció, hanem a kínálat és kereslet igazi befolyása szabályozta s még nem ért el 40 koronán is felül haladó magasságot. Bebizonyított dolog, hogy az osztrák kormány már szeptember végén meg akarta állapítani a maximális gabonáért, de jóakarattal éppen a magyar kormány ellenállása húsította meg.

Az ármegállapításban sokan csalódtak. Különösen csalódtak a fogyasztók, sőt bizonyos mérvben a termelői érdeke is háttérbe szorult a malmoknak juttatott nagy előnyökkel szemben. A termelőnek juttatott maximális ár ugyanis a malmoknak juttatott haszonnal éppen nem áll méltányos arányban. Mutatja ezt a gabona- és lisztár között levő árkülönbség, az ugy nevezett *spannung*, amely a buzából készült finom lisztnél közel 28, a főzölisztnél közel 24, a kenyérlisztnél 7, a rozslisztnél közel 12, az árpalisztnél közel 18, tengerinél közel 11 koronával emeli a liszt árát a gabonához képest métermázsánként. Ez jogosulatlan tulbecsülése az őriési munkának, mert — mint egyik tekintélyes s a kormányhoz közel álló napilap jegyzi meg — „a munka érdeménél s a gazda veritékénél előbbre valónak tartja annak a termékletlen és tolatkodó tőkének érvényesülését, amely a malomiparban mindenáron fiadzani akar”.

A malmok igen nyuodtan is fogadták a maximális árt, mert így a spekulációval összeraktározott gabonát igen jó haszonnal értékesíthetik. S most ezek a rendeletek is segítségükre jöttek a malmosoknak s a kenyeret a malomipar orvoslása céljából a fogyasztó rovására s a termelő munka sérelmére megdrágították.

A hatósági gabonáért alapja, búzánál és rozsnál az október hó utolsó két hetében érvényben volt árak *átalaga*, az árpanál, tengerinél pedig a november hó első két hetéből megállapítható *átalag*. Az árak megállapítása jársonként is városonként külön történik. Erre nézve külön bizottság alakult. A vármegyei bizottság elnöke a főispán s tagjai az alispán, a járási főszolgabírók s a r. t. városok polgármesterei. Az ily bizottságnak meg kell hallgatnia a gazd. egyesületeket, a gazd. felügyelőseget, a kereskedelmi és iparkamara helyi megbízottját is. Az így megállapított maximális gabonáért alakul ki vidékenként a lisztár. A

bizottságnak tehát tág hatásköre van, mert a rendelettel adott irányelvek betartásával az ármegszabás joga az ő kezébe van letéve. A maximális árszabás jótékonyaság attól függ, — mint az Alkotmány nagyon helyesen megjegyzi — „hogy vajjon a bizottságok egyes tagjai nem érdekeltek felek-e, nem befolyásolt felek-e s van-e érzékük felismerni azokat a sokszor rejtett szálakat, melyek az árakat itt vagy ott irányítják akarják. Ha van a bizottságnak elég erélye, pártönkívülisége, elméleti és gyakorlati tudása s végül ha van a bizottságnak elég szociális érzéke, akkor vidékenként elérhető némi olcsóbbodás a mai árak mögött 2—3 koronával, de ott, ahol e feltételek hiányozni fognak, a mai horribilis árak továbbra is ránehezedegek a fogyasztóközönség vállaira és pedig most már hivatalos szankció mellett”.

A maximális buzaár az említett átlag szerint Budapesten 40 60 k., a rozse 31 70 k., az árpaé 28 k., a tengerié 22 40 kor. körül lesz 100 kgm-onként. A liszt árak Budapesten és vidéken is a megállapított legmagasabb árakhoz igazodnak és pedig akképen, hogy a finom buzaliszt ára 67 5 %-al, a buza főzöliszt 57 5 %-al, a buza kenyérliszt 17 4 %-al, simaőrlelt (egyminőségű) buzaliszt 22 %-al, a rozsliszt 35 3 %-al, az árpaliszt 75 8 %-al s a tengeriliszt 45 45 %-al lesz *drágább* 100 kgm-onként, mint a hasonló nemű gabonáé legmagasabb ára. Az így megállapított árak hatálya 1914. dec. 10-én kezdődik. A helyi s megyei árakat lapunk másik helyén közöljük.

A nép.

(—a) A háborús idő nagyra növeszti a katonaság tisztelétét. Az országot támadó veszedelem pillanataiban értük meg igazán, hogy a nemzeti életnek mily fontos tényezője a katonaság. Most nem a kiváltság, nem a dédelgetettség, hanem a pótolhatatlansága áll előttünk. Nem keressük most, hogy *fess-e* s hogy ideális ráncokban hullámzik-e bricscsének bő tagozata. Azt se várjuk, hogy fényes lakktopánt sárcipő védjen az ősi utca kegyetlen sarától s a jó kezes, erős kard helyett a kávéházi és sétatéri bravurok elegendő szálonkardocskája csillog-e a baloldalon. Most tiszteletreméltó a posztosapka, a jó erős posztó köpönyeg, meleg nadrág, a cseppet sem idomos borkamásli s a remekbe készült boxiábbeli. Most ezeket látjuk szívesebben, mert ezek a munkának, a kötelességnek, a hivatásbetöltésnek araváló kitűnő eszközei. Ezek a katonaság szükségletei.

Szíves örömet nézem tisztjeinket ebben a harci felkészültségben, mert meggyőződésöm, hogy mindez őket is arra a magasos elhivatásra figyelmezteti, amely miatt mind a közöttünk igazán a legelső s amely miatt mind az egész nemzet reménységének hordozói. És mégis igazi kedvveléssel, s lelkem szeliden simogató meleg érzésével nem őrajtuk akad meg a szemem. Az utca zajos forgatagában, a katonai gyakorlatok tömegképében, a harctérre vonulók virágos csapatában, a havas, fagyos hegyoldalon feltört, hideg lehelletű síkon előrerohanó seregben valóságosan és elképzeléssel a *közkatonát* nézem és látom. A népet, a milliókat, a magyar föld barázdáinak gazdag, gyönyörű termését. Akinek csillaga nem a hajtokán, hanem a felette ivelő magyar égbolton ragyog, az ezer esztendő magyar dicsőség ragyogó képében. Akiknek csillagraja ott tündöklök a magyar faluk nádfedeles ereszei felett s biztató sugárral hirdetik a szép reménnyel terhes jövőnek születését, a magyar nép szebb, hatalmasabb jövődjének nagy karácsonyát.

A népet látom fenséges áldozathozásában. A nemtorodés mezéből, az önnön javát kereső önzésből kivetkőzött, ujjászületett magyar népet. Amely a maga élése, boldog családi tűzhelyének virágos fájáról odaadja verebőli sarjadzott gyümölcsseit s jólétének kaptáiraiból előszedi verejtékével gyűjtött gazdagságának kincseit. A népet látom, mert előttem tündöklök katonafiaiban s a nemzetnek kölcsön adott millióiban. Amazokban adja a közkatonákat; odaadja a véret, életét s mint egyik szepirónk mondja: „nyerhet érte medálját, mankót, halhatatlanságot.” Halhatatlanságot a népnek: az erdőknek dicsőségére s az egyesnek: „a levélnek mi haszna van abban, hogy az erdő halhatatlan?” Ezek a közkatonák át szemlélve „felfedezték a magyar parasztot, amely hibából kivetkezettlen okos, bátor, előkelő, erős.” A levélközésre pedig rákényszerítette az erkölcsi megtisztulásnak nagy folyamata, mely manapság a jóság, hiteliség, áldozatoság tisztító furdójében

erősíti és szenteli meg a lelkeket. Mennyire igazat mond a magyar írók egyik legkiválóbbja ezekben a szavakban: „Amit évtizedek hibás véleménye elfrontott, mikor a magyarról volt szó, azt most egyszerre rendbehozta a magyar paraszt: a magyar közkatonát”.

De előkelőséget áruolt el a magyar nép anyagi áldozatával is. Eddig csak adóval áldozott a köznek, mert muszáj volt. Sajnos, kulturális célra igen kevés fiesett a ládafiából. Sőt az utóbbi évtized gazdasági eredménye — s ez alatt a nép javára a termény és más élelmickek áremelkedését értjük — nem hogy áldozatosabbá, hanem még inkább önzőbbé tette. Iskolai, községi, templomi célokra nem nagy szíveséggel áldozott, sőt iskoláját is készségeen átengedte, csak kevesebb hozzájárulás essék reá. S ime, mostani cselekedetével mintha más lelkivilágba került volna. A nemzeti szükség, kielégítése címén mégis csak belekapcsolta magát a nemzeti kultúra nagy céljaiba is, mert hisz egy diadalmas háborúval nemcsak az anyagi, hanem a közmívelődési érdekek is fokozottabb kielégítésre találnak. A nemzet hadi szükségleteire hozott áldozat első sorban a nagy-egységnek egységét javát szolgálja s csak utólagos eredményeképpen válik ki az egyetemesség közjává fejlődéséből az egyéni hasznosodás. A magyar nép tehát most nemcsak katonafiaival, hanem vagyonának millióival is első sorban a hazának hozott szép áldozatot s így lelkének felbuzduló nemes érzésével igazán önzetlenül, tiszteletreméltóan cselekedett.

Ha a magyar nép csodálatos erő kifejtésének eredőjét kutatjuk, egy hatalmas népjelölti tényezőhöz jutunk el: a szövetkezeti eszméhez s ennek mostani nagy diadalához. S ez a szép eredmény világító fátylaként mutatja a jövőbeli népméltos nemzetgazdasági irányát, amely nemcsak anyagi, hanem *faji* s erkölcsi erősödéshez is juttatjuk nemzetünket. Legyen ez a jövendő idők tanulsága, mely „megmutatja, hogy jövőben fajpolitikai népies irányban kell fejleszteni ezt a nemzetet, ha erejének s hatalmának növekedését biztosítani akarjuk s ennek egyedüli modern, hathatós eszköze a népmillióknak szövetkezeti organizálása.” Mert ki meri tagadni, hogy az anyagi erősödés egyuttal forrasztó ereje a faji összetartásnak s erőd forrása a hazafiai lelkeségnek és áldozatkészségnek is.

A hazavédő katonaság nagy seregében: a a közkatonában s a nemzetnek kölcsönzött sok-sok millióban elibék állott egész nagyságában, érzésével, kitartó lelkével a magyar nép... Legyen áldott érzése, gondolata, cselekedete... S legyen igaza a nagy írónak: „testvéri szeretettel és hálával közeledjünk ahhoz, aki ma ebben az országban és fél Európában legkülönb: a magyar katonához, a magyar néphez”...

Az élelmiszeruzsorának vége lesz.

Hála Istennek! Törvény lett az a törvényjavaslat, amely a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912: LXIII. törvénycikknek és a hadiszolgáltatásokról szóló 1912: LXVIII. törvénycikknek kiegészítéséről szól és amely többek között véget vet a buzakálózók és az élelmiszeruzsorások üzelmeinek. Most majd Baczur Gáziék se ülnék rajt a buzájukon. A törvény egyes §-ainak főbb rendelkezései — kivonatolva — az alábbiakban ismertetjük:

I. Fejezet.

1. §.

A minisztérium rendelkezése a *közigazgatási hatóság az életszükségleti és más elsőrendű közszükségleti cikkekért követelhető legmagasabb árakat megállapítani köteles*. A hatóság ármegállapítás ellen: birtokon kívül fellebbezésnek van helye a kereskedelemügyi miniszterhez, aki mező- és erdőgazdasági cikkek tekintetében a földmívelésügyi miniszterrel egyetértéssel határoz.

A minisztérium a magyar szent-korona országainak akár egész területre, akár egyes részeire nézve közvetlenül maga állapíthatja meg az 1. bekezdésben említett cikkekért követelhető legmagasabb árakat.

Ezeket a cikkeket az 1. vagy a 2. bekezdés értelmében megállapított áraknál drágábban árusítani tilos. Magasabb ár fizetése a többettré nézve hatálytalan és a vevő a többettré hat hónapon belül visszakövetelheti. Az árba be kell számítani mindazokat a mellékszolgáltatásokat is, amelyeket a vevő a vételáron felül ellenértékül adott vagy ígért.

Andrásné 2—2 kor., Bauman Vendel, Hok Gáspár, Jüngling József, Volk Antal, Pohn Krisztina, Miovecs Anna, Tiszpergér János, dr. Böhm Andrásné, Kriszbacher Jánosné, Huber Józsefné, Sersinger Balintné, dr. Gábrriel Mihályné, Strmayer Mihályné, Mern Jakabné 1—1 kor., Mern Jánosné 40 fill. Összesen 90 kor. 82 fill.

HIREK.

— **Személyi hir.** Gróf *Marenzi* Ferenc, gyalogsági tabornok, adrius, a honvéd főparancsnok helyettese, pénteken a helybeli összes katonaság felett szemlélt tartott s legnagyobb elismerését nyilvánította a látottak felett.

— **Ferenc-nap.** A veszprémi kath. kör ez idén is meleg szeretettel üdvözölte nagyrabecsült világi elnökét, dr. *Csolnoky* Ferencet névünnepe alkalmából. A küldöttség élén *Perényi* Antal megtartotta ünnepeltnek a kör vezetésében szerzett érdemeit. Ezeket az érdemeiket még nagyobb és szebbé teszi az a kiváló buzgalommal és nagy tudással végzett orvosi tevékenység, amelyet ünnepelt, mint a városi kórház feje, a sebesült katonák ápolásában fejt ki. A kath. kör nevében kifejtett hő kívánatokhoz e városnak minden jó fia szívesen csatlakozik, mert az ünnepeltnek érdeme ennek a városnak is dicsősége.

— **A veszprémi Oltáregylet** december havi szentőráját vasárnap délután 5 órakor tartja az angolkisasszonyok templomában. Minél számosabb megjelenést kér az egyesület vezetősége.

— **Tanfelügyelőnk beteg.** Igaz sajnálattal értesülünk, hogy dr. *Vértessy* Gyula kir. tanfelügyelőnk ágyban fekvő beteg. Szívesen öhajtuk, hogy szép hivatását az ő ismeretes buzgalommal minél előbb felgyógyulva teljesíthesse.

— **Adományok.** Városunkból f. évi november 29-én hadbavonult katonák melegruházati felszereléséhez a következő urak és urnők járultak adományaikkal: *Péncz* adtak: Vörös Kereszt 400 korona, Veszprém város tanácsa 50 K, özv. Raft Pálné 20 K, Kerényi Andorné 6 K, Corsan Avendano Gaborné 5 K, Fodor Kálmáné 10 K, Schmidt Lajosné 20 K, Haldecker László 5 K, Stoll Ferencné 10 K, Riszner Róbert 2 K, Adam Iván 20 K, Koller Sándorné, Weeber Edéné, Weidner-Diesel Ernőné, Pallaghy Dezsőné, Istvánffy Miklósné, Fogthúy Miklósné, Pinter Aladárné, Tóth Kálmánné, Kerényi Károlyné és Oblatt Rudolfné 10—10 K; Kocsuba Emil 5 K, Halmy Nándor 4 K, Weisz Elakné 40 K, Scheiber Soma 6 K, Elkán József 2 K, Boda Antalné 2 K. — *Ruhaneműt adtak:* Angolkisasszonyok intézete, Lorántffy Zsuzsanna-Egylet, Schamschula Rezsőné, Véghely Kálmánné, Rosos Irén, özv. Glaz Ignácné, özv. Boda Istvánné, Csapó Kálmánné, Schmidt Lajosné, Csolnoky Ferencné, Tóth Lajosné, Tóth Beláné, Vadnay Szilárdné, Csete Antalné, Haidecker Jenőné, Waliner Emilné, Török Miklósné, Lányi Sándorné, Apáth Beláné, Hordóssy Endréné, Berger Arnoldné, Kovacs Józsefné, Fekete Gyula, Eppinger Izsó, Winter Sándor, ifj. Neu Jakab, Rothauser Geza, Berger Sámuel, Deutsch Izidor, Rösenberg Mór, Steiner J. Jenő és Günszt Ignác.

A *Veszprém városi kórház* részére a következő adományok folytak be: Angolkisasszonyok intézete 20 drb lepedő, Pollitzer Miksáné Veszprém 10 drb ing, Veszprémi Szikvizgyár r. t. naponkint 10 üveg szódavíz. A nemesszívű adakozóknak czuton is háias köszönetét fejezi ki a kórház igazgatósága.

— **Halálozás.** Az életkor egyúttal halad a rohanó idővel. A tavaszról átsurrant az aranyos nyárba s gyümölcsöt szedi az ezüstös ősznek. A gondviselés kegyessége néha-néha átvezeti a télbe is, a szép fehér bregység időszakába, amikor a testi fáradság terhével maga az emberi élet is pihenésre vágyik. Szép, boldog, majdnem felszáradós családi élet után nyugalomra vágyott *Patzl* Jenő nyug. káptalani erdőmester is, hogy 75 esztendei nagyérdemű, becsületes és hűséges munkája után az örök pihenés párnájára hajtsa ezüstkoszorus fejét. Idegenből kőhözött magyar földre s ő rajta is beteljesedett ennek a varázslatos földnek csodatétele: magyarrá, a magyar haza szerető fiává tette a beköltözöttet. Szép, ferias jellem, melegszívűség, mesteri szakutadása tette őt érdemessé kegyes uraságának megbecsülésére s nagyon sok ismerősének kiváló tisztelőjé, rokonszenvére. Dec. 2-án elkövetkezett halála nemcsak szerető hitvesét, hanem széleskörű baráti társaságot is mély gyszba

borított. Ez a gyász impozáns nyílvánult a fényes gyászoló közönségben, amely a péntek délutáni temetéskor a megboldogultat őszinte részvétellel kísérte el az alsóvárosi temetőbe. Nyugodjék békében!

— **A városi hatóság gondossága.** Villamostelepünk olajsűkségletében szenved. A múlt héten már utban volt egy nagybőlt olajszállítmány, de Oderbergben a katonaság ezt lefoglalta. Dr. *Komjátyó* László polgármester közbenjárására *Hunkar* Denes főispán szót emelt a város érdekében és sikerült is a lefogalást a hadügyminiszter utján feloldani. De hogy a szállítmány mikor ér Veszprémbe, azt nem tudják. Időközben a polgármester arról értesült, hogy a jutasi állomásra a veszprémi állomásparancsnokság több hordó petroleumot biztosított. A polgármester kérésére a katonai parancsnokság ezt a petroleummennyiséget elismeresemelő előzetesegyel a városnak közvilágítás céljaira átengedte. Sőt intézkedett is: hogy újabb tartany olaj küldessék a város részére. A város a jutasi petroleumból 12 hordóval átengedett a helybeli kereskedőknek, a többit pedig tartalékba helyezte. Ha a villanytelep megkapja a kiltasban levő nyersolajat, akkor a jutasi tisztított olajnak csak egyszet tartja meg a város, a többit pedig a magán fogyasztás céljaira helybeli kereskedőknek engedi át. Az árra néve kiköti, hogy literje 4 fillérral olcsóbb legyen, mint az átengedés előtti petroleum ár volt. Polgármesterünket és a tanácsot ezért a gondosságról elismerés illeti s egyuttal köszönettel adozunk a veszprémi közönség nevében az állomásparancsnokságnak is, amely a városi érdeket — kapcsolatos levén az ugyanis a helybeli katonaság érdekével — előmozdítani törekszik. Ha a villanytelep olaj szállítmánya nem érkezik meg, akkor a lefogalatt tisztított petroleumot fogják hajtó erő céljára felhasználni, persze a villanyáram aránylagos drágulásának ellenértéke fejében.

— **Sebesült katonáknak.** Az irgalmas nővéreknek ápolat sebesültek részére adakoztak: *Gubáth* Károlyné 5 ing, 6 zsebkendő, 3 pár harisnya, 4 alsónadrág. *Sümeghy* Kornélia 1 lepedő, *Kriza* Anna 6 alsónadrág, 9 pár harisnya, 1 lepedő. *Szabó* Laci a ovodás 2 érmeleget, 3 pár harisnya, 1 térdvédő, 1 doboz borvazelin, kötszerek. *Kaufmann* Irén és *Manci* vatta és kötszerek. *Sándorfy* né kötszerek. *Oltáregylet* 24 alsónadrág. *Kovácsné* Csolnoky Mariska és *Pintérné* 13 ing, 5 alsónadrág. *Rády* Istvánné 4 ing, 1 trikó, 1 alsónadrág, 7 pár harisnya, 1 hálósapka, 1 kis vankosshuzat. *Zalay* Bandika ovodás 1 bot. *Péllér* Pál 5 nagy üveg bor. Dr. *Molnár* Denes 4 csutora bor, 13 üveg befőtt és sütemény. Hálásan köszöni a zárda főnöknője.

— **Karácsonyi ajándék a katonáknak.** Jól tette a magyar iskolák minisztere, hogy a tanulósereget is ajándékozásra buzdította a katonák javára. A kicsinyke szívek apró, meleg érzéseiből, filléres adományaiból is hatalmasodik a szerető gondosságnak az a nagy érzése, amely karácsony szent estjén a harctéri s a sebesült katonák hősi lelkét bátorítja, vigasztalja, melengeti. Ragyogó szemmel, piros arcu gyönyörűséggel hozták a kicsiny filléreiket a veszprémi kath. fiúiskolába is s csak azok szomorkodtak, akiknek kezében a kevéseke fillérek kevés volt a tásza. De a jó tanító-bácsik dicsérete meggyőzte ezeket, hogy nagyon sokat adtak s már a másik pillanatban ők is boldog mosollyal rebegtek a magyar katonák győzelméért az égbe szárnyaló áhítatos imádságot. A nyolc osztály tanulói adományából 75 korona jut a katonák karácsonyi ajándékára. Mint illetékes helyről értesítenek bennünket, a vármegye területéről el. iskolai tanulók hasonló célú gyűjtéséből a veszprémi kir. tanfelügyelőség közel 4000 koronát küldött be a Hadsegítő Hivatalnak.

— **Harctéri sebesült temetése.** December 2-án temették el a városi kórházból *Lévai* Sándor köztívített. A déli harctéren kapott halálós sebet és sem az orvosi tudomány, sem a legodaadós ápolás nem tudta visszaadni az életnek. *Denjén* Márton ref. lelkész lendülettel szavakkal bucsuztatta el a hőst, kit legszentebb hazafias kötelességének teljesítése közben ért a halálos golyó. A temetésen megjelentek az elhaltak özvegye, kitől 4 hónapig boldog házasság után szültotta el a haza hívó szava; továbbá a Vöröskereszt Egylet önkéntes betegápolónói nagy számban, dr. *Csolnoky* Ferenc kórházi főorvos, a Vöröskereszt Egylet nevében dr. *Fritze* József titkár és a katonai kirendeltség. Két szép virágkoszoru volt gyengéd jele a megistizelő részvételre a városi kórházhoz beosztott önkéntes ápolónók s a sebesült bajtársak részéről.

Egyik a háború veszedelmeinek továbbra is kitett bajtársak szeretetét tolmácsolta, a másik annak bizonyossága, hogy a betegápolásra vállalkozó hölgyek a szó legteljesebb értelmében magasztosan fogják fel emberbaráti hivatásukat. A hadsereg bucsuját, a kirendelt szakasz szalvéját és a tompa dobpergés áttörte a bánatos özvegy jajveszkelése, kit *Pauer* Miksáné urnő és leánya, kiknél vendég-szerető ellátásban részesült, valóban erőszakkal akadályoztak meg abban, hogy elhunyt ura mellé a sírgödörbe feküdjék. Szívbeli fájdalom mélyen megindította a gyászkeséret tagjait. Könnyet csalt szemekbe a vígasztalan zokogás, melyet az egyszerű földművesasszony békés, boldog világának korai rombadőlése váltott ki a fájdalmas lélekből.

— **Házszentelés.** Vörösbényi róm. kath. hitközség érdemteljes plébánosa, *Jóó* János, miután nyugdíjaztatta magát, magának *othont* építetett, hol a még hátralevő napjait szerényen visszavonulva eltölthesse. Az újonan épült ház benedikálása a múlt héten ment végbe. A szertartást *Meszes* Polikárp szentferencrendi házfőnök végezte. Az ünnepélyes ténylekésen jelen voltak a háziur hívei és jó barátjai.

— **Önkéntes bevonulás.** Dr. *Saskeóy* József, a dévcséri járásbírósg jegyzője, aki hangulatos költeményeiről olvasóink előtt sem ismeretlen, eddig szolgálati érdekből mentve volt a hadbavonulástól. A felmentést azonban önönmaga kérelmezte s meg is nyerte. Örömmel vonult be a nagyknizsai 20. népfőlkölözredhez. Az igazi hazafiságnak ilyen példája a sablonos dicséretnek elhagyásával is szépen ragyog. Ha sokan követnék, talán a hivatalok se dűlnének össze s intelligens katonánk is több lenne.

— **Gyűlés.** A *veszprémidéki méhészegylet* f. hó 6-án d. e. 11 órakor közgyűlést tart a vármegyei gazdasági egyesület hivatalos helyiségében. A tagokat és érdeklődőket megjelenésre kéri az elnökség.

— **Segítség a hadbavonultaknak.** *Kremó* Teréz ösküli postamesterből gyűjtést rendezett a harcban megsebesült katonák s azok özvegyei és árvái javára. A gyűjtés eredménye 230 kor. Ebből 180 koronát a budapesti Vörös Kereszt Egyesületnek a sebesültek részére, 50 koronát pedig az özvegyeket és árvákat gyámoltó egyesületnek küldött. Ezen a helyen mond köszönetet a község azon nemeslelkű adakozóinak, akiknek adománya lehetővé tette, hogy szenvedő embertársainkon segíthettek. A harcban levő katonáknak még 12 db. hősapkát, 12 db. haskötőt és 6 pár érmeleget is beszállítottak a hadsegélyző hivatalnak.

— **Magánvizsgák.** Az iskoláév bizonytalansága miatt s talán a tanítóképzők zsufoaltsága miatt is, sok szülő otthon taníttatja tanítónói pályára lépő leánykáját. Ennek bizonyossága az a sok kérvény, amelyet a pápai kath. tanítóképzőhöz, illetve ennek igazgatóságához magánvizsgálat letételeért beadnak. Úgy értesültünk, hogy az illetékes hatóság a magánvizsgálatokat engedélyezte.

— **Sziléziai kórházban.** A Somogyi Hirlapnak írja nagy örömmel egyik olvasója, hogy a magyar sebesülteket kitűnő gondozásban részesítik Troppauban. A sebesültek közt van egyháziügyenk egyik katonatanítója is, *Dorner* Gyula, somogyvámosi osztálytanító. Jó enekes, kitűnő zenész s az idegen ápolónéknak alig győzi sorban előadni a szebbnél szebb magyar dalokat. Bekötött fejével a zongorához s bár még sajog a srappel ütőte seb, megenyhíti fájdalmát az otthoni édes tájat visszavarázsló magyar nóta s a bájos troppauai ápolónók kedvessege s elragadtatásukat kifejező tapsa. Maguk a többi sebesültek is örülnek ennek a zenei szórakoztatásnak.

— **A telekkönyv áthelyezése a járásbírósgához.** Az új esztendővel életbelép Magyarországon az új polgári perrendtartás, melynek egyik reformáló intézkedése az, hogy ezentul nemcsak a járásbírósgák, hanem a törvényszéki székhelyeken is a járásbírósgához fog tartozni a telekkönyvi hatóság. A hivatalos lap nap-nap után közli a törvényszéki telekkönyvi hatóságoknak az ugyanott székelő járásbírósgáokhoz való áthelyezését.

— **Tanítói javadalom értékelése.** A tanítói javadalmak megállapításánál — a természetben kitult járandóság pénzbeli értékelésénél — eddig az 1902—6. év közti átlagos árakat vették alapul. A miniszter most 112 554—1914. sz. rendeletében akképen intézkedett, hogy hasonló javadalmi megállapításoknál mindig az utolsó öt esztendő kell alapul venni. A természetbeni cikkeket magasabb áráig majd apasztan fogja a tanítói fizetést kiegészítő államsegélyt.

2. §.

A minisztérium vagy felhatalmazásával a közgazgatási hatóság közérdekből elrendelheti, hogy *mindazok, akik meghatározott életszükségleti vagy más elsődrendű közszükségleti cikkek termelésével, előállításával, feldolgozásával vagy forgalomba hozatalával foglalkoznak, ilyen cikkeknek egész készletét és ennek saját házi vagy gazdasági szükségletüket meghaladó részét, ugyancsak általában azok, akik ily cikkek saját házi vagy gazdasági szükségletüket meghaladó mennyiségben tartanak készletben, cikkeknek szükségletüket meghaladó részét a hatóságnál jelentsek be.*

A bejelentett adatok helyességének megállapítása céljából a hatóságnak jogában áll a bejelentésre kötelezettek készleteit, raktárait és üzleti könyveit megvizsgálni.

3. §.

A minisztérium közérdekből azt is elrendelheti, hogy az életszükségleti és közszükségleti cikkek birtokosa cikkeiből a saját házi vagy gazdasági szükségletének megállapított mértékét meghaladó mennyiséget a közigazgatási hatóság felszólítására köteles a törvény értelmében hatóságilag megszabott legmagasabb áron készpénzfizetésért a közigazgatási hatóságnak a minisztérium rendelete értelmében átengedni.

4. §.

A minisztérium az 1. §-ban megjelölt cikkek termelésével, előállításával, feldolgozásával vagy forgalomba hozatalával foglalkozó üzemek birtokosait kötelezheti, hogy üzemüket a minisztérium által megjelölt módon folytassák vagy a személyzettel együtt használatra átengedjék.

A minisztérium elrendelheti különösen, hogy a malomvállalatok csak egyes meghatározott minőségű lisztfajtákat állítsanak elő, valamint azt is, hogy buza- és rozsliszt csak más termények őrlésével keverten legyen forgalomba hozható. Ez utóbbi esetben a minisztérium a keverés arányát is megállapíthatja.

5. §.

Ha közegészségügyi, közlelmzési vagy közbiztonsági szempontból szükséges vagy egyéb közérdekű munka teljesítését másként, nevezetesen barmunkások alkalmazásával biztosítani nem lehet, a minisztérium felhatalmazásával a közigazgatási hatóság minden munkaképes egyént, járásának vagy a lakóhelyeül szolgáló városnak és a szomszédos járásoknak vagy városoknak területén belül, néket pedig csak lakóhelyükön vagy a szomszédos községek területén személyes szolgálat teljesítésére kötelezhet, a fogatos járműveknek és a személy- vagy teherszállításra alkalmas állatoknak birtokosait pedig arra kötelezheti, hogy járműveiket és állataikat fuvarozásra (szállításra) ugyanezekre a helyekre átengedjék.

Az előbbi bekezdésben meghatározott személyes szolgálatokra a fiatalabb egyéneket az idősebbek előtt kell igénybe venni. Nők csak olyan munkák elvégzésére alkalmazhatók, amelyekre rendszeres foglalkozásuknál fogva alkalmasak. A rendes foglalkozásra a lehetőségig férfiaknál is tekintettel kell lenni.

6. §.

A 4. §-ban említett üzemeknek átengedéseért, valamint az 5. §. alapján teljesített személyes szolgálatokért és egyéb szolgáltatásokért megfelelő térítés jár.

7. §.

A közigazgatási hatóságok és községi előjáróságok vonakodás vagy mulasztás esetében a jelen fejezet rendelkezései alapján igénybe vehető szolgáltatásokat kényszereszközök alkalmazásával is teljesíthetők és evégből szükség esetében katonai karhatalmat is igénybe vehetnek.

8. §.

Az országos büntető intézetekben és a bírósági fogházakban letartoztatott egyéneket, valamint a javítóintézetek növendékeit az igazságügyminiszter engedélyével és rendelkezései szerint lehet az 5. §-ban említett szolgálatokra alkalmazni.

9. §.

Aki az 1. §. 3. bekezdésének tilalmát vagy pedig a minisztériumnak vagy a közigazgatási hatóságnak a jelen fejezet rendelkezései alapján kibocsátott rendelkezéssel megszegi, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárásban és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

10. §.

Olyan egyének, akiknek az ország bizonyos vidékén tartózkodása a hadviselés szempontjából

az állam érdekeire vagy a közrendre és a közbiztonságra aggályos, e vidékről — tekintet nélkül községy illetőségükre — kitalíthatók és az ország más vidékein rendőrhatalmági felügyelet vagy a szükséghez képest őrizet alá helyezhetők.

A belügyminiszter elrendelheti azt is, hogy egyes községekből (városokból) a lakosság vagy egy része eltávolítható legyen, ha jelenléte a hadviselés szempontjából hátrányos.

Az 1912: LXIII. t.-c. 6. §-a vagy a jelen §. alapján kiutalt vagy eltávolított azon egyéneknek elartatásáról, akik magukat saját erejükkel nem tudják ellátni, az állam gondoskodik. Az elartatás fejében őket képességeiknek megfelelő munkára lehet kötelezni.

11. §.

A minisztérium a felmerülő szükséghez képest kötelezhet egyes városokat a munkaközvetítés elátására, cseuég a város hatósági területén is tulajterjedő hatáskörrel.

12. §.

A minisztérium a kereskedőkre és kereskedelmi társaságokra vonatkozólag a leltár készítése, a mérleg s a nyereség- és veszteségszámla felállítás és megállapítása, a társaságok közgyűléseinek összehívása és megtartása, a nyereség felosztása és osztalek fizetése tekintetében, a fennálló jogszabályoktól és társasági alapszabályoktól eltérő rendelkezéseket állapíthat meg.

13. §.

A törvényes népfőlköeli kötelezettség teljesítése esetere, vagy az ily kötelezettség teljesítése következtében beálló halál, sérülés vagy megbetegedés esetere akár törvényben, akár szerződésben biztosított magánjogok és magánjogi kötelezettségek szempontjából törvényes népfőlköeli kötelezettségnek kell tekinteni azt is, amelyet a népfőlkölköteles korban levő egyén önkéntes belépése folytán teljesít.

14.—15. §.

A törvény felhatalmazásának magánjogi viszonyokra való kiterjesztéséről szólnak.

II. Fejezet.

16. §.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912: LXVIII. t.-c. 10. vagy 11. §-a alapján igényelt járműveknek és állatoknak végleges átengedését is lehet követelni az igénybe vételi idejében volt becsértékük megfizetése fejében.

Ha az 1912: LXVIII. t.-c. 10 vagy 11. vagy pedig 12. §-alján igényelt járműnek vagy állatnak végleges átengedését utólag követelik, a használatért járó térítéseket a végleges átengedésért fizetendő összegbe be kell tudni.

Zárórendelkezések.

17. §.

Akár a minisztérium, akár egyes miniszterek az 1912: LXIII. vagy az 1912: LXVIII. törvénycikkkel összefüggő rendeleteikben a kihágások büntetését két hónapig terjedhető elzárásban és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetésben állapíthatják meg.

18. §.

Ez a törvény kihirdetése napján lép életbe, de az adott felhatalmazások visszahatólag kiterjednek az 1914. évi július hó 26. napja után tett megfelelő intézkedésekre is.

Az első fejezetben foglalt rendelkezések végrehajtásával a minisztérium és az illetékes miniszterek biztatnak meg.

A második fejezetben foglalt rendelkezések végrehajtásával a honvédelmi miniszter biztat meg.

Heuréka! Mégis csak lesz liszt! És lesz krumpli is! Az uszorázó követítők és egyéb sánda merkántilok mégsem gazdagodnak a mások korgó gyomra arán! Ha pedig az agrárok közt akadnak spekulánsok, ezeknek is parancsol majd a törvény. Heuréka!

A legmagasabb gabona- és lisztár Veszprém megyében. Hunkár Dénes főispán folyó hó 3-ára hivta össze a legmagasabb gabona- és lisztár megállapító bizottságot. A bizottság javaslata a következő: Veszprém és Pápa városokban szokvány buza 39 50 K. Rozs 30 K. Árpa 25 K. Tengeri 20 K.

A vármegye többi községében: szokvány buza 38 90 K. Rozs 29 40 K. Árpa 24 40 K. Tengeri 19 40 K métermázsánként.

Legmagasabb lisztárak az egész vármegye

területén: Nullás liszt búzából 66 16 K. Tiszta búzából főzliszt 62 21 K. Tiszta búzából kenyérliszt 45 74 K. Sínáőrlelt liszt 48 24 K. Tiszta rozsliszt 40 59 K. Tiszta árpaliszt 39 45 K. Tiszta tengeriliszt 29 K.

A rendelet szerint forgalomba bocsátható keveréklisztek árai: A főzliszt 70% búzalisztból és 30% árpalisztból 55 38 K. Kenyérliszt 67% búzalisztból és 33% árpalisztból 43 K 66 f. Kenyérliszt 70% búzalisztból és 30% kukoricalisztból 40 K 71 f. Kenyérliszt rozsliszt 67% rozsliszt és 33% árpalisztból 40 K 21 f. Kenyérliszt rozsliszt 70% rozslisztból és 30% kukoricalisztból 37 K 11 f. A lisztárak azonban nagyban való vételnél métermázsánként értendők.

Kisebb vételnél, vagy továbbeladótól való vételnél az árak magasabbak lesznek, mert a rendelet szerint „a megállapított legmagasabb árnál nem aránytalanul magasabbak lehetnek”. Hogy mi lesz a nem aránytalanul magas ár, ezt fojyó hó 6-án a polgarmesteri hivatalban megtartandó szakértekezlet fogja javaslatba hozni.

Egyházmegyei adományok a hadsegélyző hivatal részére.

— Ötödik közlemény. —

Szentbékállta: Kéri Gyula pléb. 20 kör., Zsigmond Mihályné 10 kor., Vache Ernő kaplán 6 kor., Kiszling Pál 2 kor., Borbély Kálmán, Fátér Béla, Oltárzi József, Szöcs Jánosné 1—1 kor., Tomor János 80 fill., Fátér Imre 70 fill., Huszár Gyula, Káli Béla, Lakosi Gyula, Prajcsér Károly 60—60 fill., Lakosi János, Németh Ferenczné, Rác Margit, Vajai Gáborné 40—40 fill., Bécsi Mihályné, Körmeny Józsefné, Szegetes Etelka, Varga Istvánné 20—20 fill. — *Mindszentkálta község:* Müller Kálmán 2 kor., Balogh Gábor, Balogh Gáborné, Budi József, Csabli Ferenczné, Fekete Gábor, Fekete István, Fodor Elek, Gerencsér Gábor, ifj. Gerencsér József, Gerencsér Péter, Grüntaller Jánosné, Gschwendtner Géza, Gyarmati Gáspár, Hoffmann Szilveszterné, Huszár Józsefné, Kardos István, Kis Gyula, Mohos Ilona, Szalai Bálint, Szalai János, Szalai Józsefné, Tölly József, Varga Mária 1—1 kor., Sárközi Sándor, Söveg Márton, Szabó János, Szalai Gábor 60—60 fill., Krámlai Lajos, Nyitrai Pál, Preininger Pál, Vajai Gyuláné, Vizi Gyuláné, Varga Ferenc 50—50 fill., Borbély Ferencz, Biró József, Egyed Ábelné, Fekete Lajos, Fekete Márton, Horváth Kálmán, Kiss Jánosné, Kovács Ferencz, Mészáros Mártonné, Mohos István, Perger János, Páha József, Sárközi Gábor 40—40 fill., Csider Kálmán, Egyed Lajosné, Ludvig Gyuláné, Süller Márton 30—30 fill., Csipszer József, Egyed Bálint, Egyed Ignác, Gerencsér Ferencz, Gerencsér Kálmán, Hoffmann Józsefné, Horváth Gyula, Kiss János, Kovács Mártonné, Mészáros Vincze, Mohos Ferenczné, Molnár János, Nagy Józsefné, Páhi Ferencz, Somogyi Ferencz, Steikner Gábor, Süller József, Szabó Ignác, Tölly Ágoston, Tölly Ferencz, Tölly József, Tölly Péter, Varga Jánosné, Varga József, Ujvári Jánosné 20—20 fill., Gyarmati Istvánné, Jáger Mihály, Molnár Ferenczné, Süller Ignác, Süller Márton, Tasner Imréné, Varga Ferenczné 10—10 fill., Tóth Ilona 06 fill., Egyed Pálné 04 fill., Gál József 02 fillér. Összesen 90 kor., 92 fill.

Szentgyörgyvár: 50 korona.

Szepelek: 20 korona.

Szomajom: Iskolás gyermekek és tanítók 16 92 korona, Karbuczky Károly plébános, Gyűjtésből 10—10 kor., Vasdényei Margit, ifj. Fetti József és neje, Rekda Antal és neje, Mudig András 5—5 kor., Gabriel József 3 kor., Volstrommer András, Kolbert Antal, Tisler János, Stribli György, Tólos Ferencz, Laudi Ferenczné, ifj. Smal András, ifj. Stromayer

— **A somogyi faluk jó módja** Ujabban is felemlíthetünk egyházmegyénk területéről néhány somogyi falut, amelyeknek hadikölcsön-jegyzése megszegyeníthet akárhány milliómó. Mindenesetre a falusi nép jobb módjának tanubizonyága ez, amely jobb módnak alapját a Somogyban szépebb virágzó szövetkezetek vetették meg. Nagybjajom több, mint fél millió koronát, Mésztegyő 35 ezer koronát, Büssü 26 ezer koronát, Kazsok 35 ezer és Somogyhárságy a szövetkezet után 66 ezer koronát, Nagyberki 104 ezer, Mosdós 121 ezer koronát jegyezték. Megemlítsük még, hogy a jengyel-téti Zichy-uradalom cselédsége összesen 60 ezer koronát jegyezték a hitelszövetkezetnél.

— **Nincs lakbérpótlék.** Az 1907. évi tanítói fizetést rendező törvény felekezeti iskoláknál a női tanítóknak s a tanítónőknek meghagyta az egy-szobás lakást. Később azután az volt a jogszokás, hogy az egy szobás lakást értékelték s amennyiben az értékelés nem ütötte meg az ugyanarra a köz-ségre megállapított lakbérösszeget, az iskolafenn-tartó a különbözetet köteles volt a tanítónak ki-utalni. Most azonban az 1913. XVI. t.-c. szerint a tanítót vagy a megszállt természetbeni lakás, vagy lakbér illeti s az emittett lakbérkülönbözetnek bealkonyodott. A miniszter döntött így egyik vesz-prémmegyei osztálytanító javára azzal az indok-lal, hogy a törvény lakbérpótléket nem ismer.

— **Aranyat vásárt.** *Hunkár* Dénesné ömél-tőségához az „Augusztus-gyorssegélyalap” javára a következő adományok folytak be: *Veszprémből:* Györfy Dániel 10 K, Bokrossy Viktória 10 K, Bokrossy Elemér 1 gyűrű, Tóth Béla és neje 20 K, Böcskei Mariska 10 K, öz. dr. Kerkapoly Gyuláné 10 K, Bloch Sándor 10 K, Nay Jakabné 10 K, Becske Margit 1 függelék és 2 ezüst sórtartó, dr. Gonda Illesné (Budapest) 1 gyűrű, 1 függelék, 1 ezüst kulcstartó és 1 ezüst huszas, Punka Ferenc 1 gyűrű, Regényi Pali 1 gyűrű és 2 fülbevaló gomb, Hamburger Sándor 10 K, Szalay Beláné 3 fülbevaló, 1 gyűrű, 9 régi ezüstpenz és 5 K, Szenté Gyuláné 10 K, Kálmár Adolf 1 K, Babocsay János 1 K, ifj. Löwy Béla 1 K, Héjas János aranytör-melek, Perényi Ilona (Mezőkomárom) 1 gyűrű, Kelemen Imréné 10 K, Fekete Gyula 10 K, Puskas Károlyné 1 K, öz. Györgyi Jánosné 50 f., Nay Anna 1 gyűrű és 1 mellű, Gunszt Ignacné 10 K, Rothauser Simonné 10 K, N. N. 2 K, N. N. 1 óraján függelékkel, dr. Kerényi Károly 10 K, Bloch Frigyesné, Bruckner Jozsefné, Szabó Sandorné 2—2 K, Sporer Laura 2 nagy kézi lógomb, Tompa Ilonka 4 fülbevaló, Peria Gyula 1 gyűrű, Vida Istvánné 10 K, Harangi György 10 K, Pfeiffer Miklósné 3 gyűrű és törmelék, Gerő Annuska 2 gyűrű, Beóthy Katinka aranytörmelek, Pailaghy Dezsőné 10 K, Virius Vincéné (Szepezd) 10 K, Rozsos Irén 10 K, Hoss József dr. 10 K, Forst József 3 K, Fejér István 30 K, Rikóthy Edéné 1 ezüst nagy merőkanál és 3 K, Pfeiffer Miklós 10 K, Seefranz Irén, Bözsi és Vili 3 gyűrű, 1 fülbe-való, 1 gomb és 10 K, Margalit Ignác 4 K, Margalit Jenőné 1 ezüstlevél, 2 függelék, 1 lánccdarab, 1 gyűrű és 2 K, Pfeil Tamásné 1 mellű, öz. Hegyeshalmi Fischer Viktória (Budapest) 4 gyűrű, Engelhardt Ferenc 10 K, Mnits Tivadarné 10 K, ifj. Biró Istváné 2 fülbevaló, Horváth Duci 1 me-dailon, Bertalan Károly 5 K, Bertalan Károlyné 5 K, Szendy Bözsike (Hajmáskér) 2 fülbevaló, Ge-rebics Juliska 1 gyűrű, Tragor József 2 gyűrű, 3 lógó és 2 törmelék, Bogárn Kálmán 10 K, Bogárn Mária 5 K, Sándor Jánosné 5 K, öz. Hanzely Jánosné (Szentandrás) 20 K, Simon Anna 2 fülbe-való és 5 K, Lejrer Gizella 5 K, Hermann Hedvig és Edit 1 ezüskosár, 1 ezüsttallér, 1 ezüst mellű és 1 ezüst állványnyél, dr. Spitzer Mór 10 K, dr. Révész Sandorné 1 csillag, dr. Révész Sándor 1 gyűrű és 1 sziv, dr. Fischer Miklós, Breier Sárka, dr. Löwy Ede, Baumgarten Malvin, Tolnai Paula, Fehér István, Popper Soma, Vogel Sandorné (Litér).

Gutheil Jenő 10—10 K; dr. Kántor Iván 1 gyűrű, Spiegel Ede 1 gyűrű, Vég Izidorné 1 láncc és 1 ezüstcsat, Spitzer Margit 1 gyűrű, Recsny Józsefné 1 gyűrű, Siklós Beláné 1 aranyóra, Schiller Ilona 1 láncc szivvel, Krausz Józsefné 2 gyűrű, Erdélyi Ignác 10 K, Pillitz Arminné 1 karkötő, Münzer Arminné 1 gyűrű, Hermann Zsuzsanna 1 nőióra, Hermann Éva 1 fülbevaló és 1 csat, Lenárt Andor 1 lógó, dr. Spitzer Józsefné 1 gyűrű, Belák István (Enying) 1 gyűrű, Knopp Árpádné (Enying) 1 aranyozott ezüstkarkötő, Mráz Henrikné (Enying) 3 gyűrű és 1 ezüst nőióra, öz. Batori Lászlóné 2 gyűrű, Fabb Károlyné 2 fülbevaló és 1 törött kar-kötő, Molnár Juliska 1 gyűrű, Fodór Ferencné 1 gyűrű, Woroczky Kamilla 1 gyűrű, Schádl Józsefné (Ósi) 1 láncc és 1 gyűrű.

— **Fata János lakatosmesterhez egy tanuló felvétetik.** Veszprém, Temetőhegy, Béla-utca 1. sz.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetetlen **Margit** leányom halálával szívünket sajogtató mélységes fájdalomunkat az őszinte részvét szavaival enyhíteni s kedves halottunkat az örök nyughelyre elkísérni oly jólelkűek voltak: ezen az uton fejezi ki forró és hálás köszönetét

Fehér Sándor és családja.

A háború krónikája.

November 30. A két nap egész orosz-lengyel-országi és nyugat-galicziai arcvonalunkon nyugodtan telet.

A Kárpátokban a Homonna felé előnyomult ellenséges erőket megvertük és visszazorítottuk. Csapataink 1500 oroszot ejtettek foglyul.

Keleten a helyzet a Visztula jobb partján változatlan. Dél-Lengyelországból nincs lényegesebb jelenteni való.

Szerbiában az ellenség a jelenlegi ütközet-arcvonalon kétségbeesett ellenállást fejt ki.

A Kolubara keleti partján álló csapataink helyenkint ismét tért nyertek.

A Valjevón keresztül és attól délre előnyomult hadoszlopok általában a Ljig-folyótól keletre levő magaslatokat és azt a vonalat érték el, amely a Suvobor magaslatról az Uziczetől keletre levő utháromszögig húzódik.

Tegnap összesen 2 ezredparancsnokot, 19 tisztet és 1245 főnyi legénységet fogtak el.

A nyugati hadseregről a tegnapi napról csak annyit jelenteni való van, hogy az ellenségnek Yperntől délkeletre és Lenstől nyugatra a németek ellen megkísérelt támadásai meghiúsultak.

A Csorok völgyében álló török csapatok az e folyó torkolatának vidékéről előretörő oroszokat visszaverték. A batumi szárazföldi erődítések tüze-rége részt vett e harcban, de minden eredmény nélkül. A törökök elérték a Batumtól 10 kilométerre délre levő Acsara vidékre.

December 1. Az északi harctéren tegnap a mi arcvonalunkon lényeges változás nem történt.

A kelet-porosországi határon erős orosz had-erőnek az a kísérlete, hogy Darkehmentől keletre fekvő német erődítéseket meglepetésszerűen meg-támadjon, kudarcot vallott.

A Visztulától délre a tegnap említett ellen-támadások jelentős sikereket értek el. 18 ágyu, s több mint 4500 hadifogly volt a zsákmány.

A déli harctéren folytonos harc van. Tegnap a Valjevo-Cacak utvonálnak szivósan védett Suvobor nevű legmagasabb pontját erős harc után rohammal elfoglaltuk. Ez alkalommal különösen kitüntette magát a 70-ik zászlóalj. Az utóbbi napokban ismét kitünt a 16. ezred és a 23. honvéd-ezred is. Tegnap összesen 1254 szerbet ejtettünk foglyul és 14 géppuskát zsákmányoltunk. Usiczen sok fegyvert és lövészeret találtunk.

Nyugaton a németeknek Calais felé törekvé-séről jön hír. — A németek a bombázással nagy kárt okoztak Yperben. — Reimsz bombázásának is ijesztő hatása van.

December 2. A kárpáti győzelmes harcban elfogott oroszok száma egyre növekszik.

Nyugatgalicziai és orosz-lengyelországi arcvonalunkon általában tegnap is nyugalom volt. Przemysl előtt az ellenséget, amely megkísérelte, hogy a vártól északra előretolt állásainkat megkö-zelítse, a várórség ellentámadással visszaverte. A Kárpátokban a harcok még folynak.

Kelet-Porosországból a Visztulától délre a hadizsákmány a tegnap jelentett sikerek kiaknázása következtében gyarapodott. A foglyok száma 9500-al szaporodott, a zsákmányolt ágyuké 18-al.

A déli harctéren a szerbeket újra érzékeny veszteség érte. A legutóbbi offenzíva kezdete óta több mint 19.000 foglyot ejtettünk, 47 gépfegy-vert, 46 ágyut és számos más hadianyagot zsák-mányoltunk.

A német hivatalos jelentés szerint a nyugati harctéren semmi nevezetesebb dolog nem történt.

December 3. Elfoglaltuk Belgrádot! Frank gyalogsági tábornok táviratban jelentette a királynak: Tulboidogán kérem császári és apostoli királyi Felsegedet, engedje meg, hogy dicsőséges uralkodásának 66-ik évfordulóján az ötödik hadsereg legdhódolatteljesebb szerencsekívánatait rakhassam Felseged lábaihoz ama legálázatosabb jelentésem-mel együtt, hogy az ötödik hadsereg csapatai ma Belgrad városát bihtokukba vették.

A Zemplénben elfogott oroszok száma igen nagy. — Szepesmegyében nincs semmi baj. — A határról az oroszok elhúzódnak.

Nyugat-galicziai és orosz-lengyelországi arcvonalunkon általában tegnap is nyugalom volt.

Przemysl előtt az oroszok utolsó kirohanásunk hatása alatt tétlenül maradtak.

A Kárpátokban a hadműveletek még nin-csenek befejezve.

Kelet-Porosországból nincs ujság. — Észak-Lengyelországból normálisan tovább folynak a harcok.

Nyugaton az ellenség kisebb előretöréseit a németek visszaverték.

December 4. Egyik harctéren sem történt lényegesebb változás.

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépítések, aranyozás és festészet. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, kereszt-kutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészibb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtérítés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

A franciák frank német uralom alatt.

Most, mikor ez a veszteljes háború javában dühög, mikor a galliai keiták utódai, a franciák jóformán élet-halálharcukat vívják a germán fajú németekkel, nem érdektelen fölújítani ezeket az eseményeket, amelyek a multhoz tartoznak ugyan, de a jelen megértéséhez szükségesek. Megértjük ezekből az elősorolt történelmi adatokból, hogy a kelta fajú népek, köztük első sorban a mai franciák minő változásokon mentek át hosszú századok leforgása alatt.

Mint az előadottakból láthatjuk, alig van ma Európának népeleme, mely, annyi féle átalakuláson ment volna keresztül akár politikai, akár nyelvi tekintetben, mint a mai franciák. Megtudjuk az előadottakból, hogy keitákból rómaiak lettek és latinul beszéltek; majd mikor a német frankok hódoltatták meg őket, akkor meg német uralom alá kerültek és nyelvük összekeveredvén a frankok német nyelvével, lett belőle a mai francia nyelv. Nem latin ez már többé, se nem német, hanem a kettőnek vegyületeiből származó román nyelv. Román azért mert sokkal több benne a római latin nyelvnek, mint bármely más nyelvnek a maradványa.

A mai kelta fajú franciák tehát kétszer változtatták nyelvüket: először mikor latinokká lettek, másodsor mikor a frank német nyelv hatása alatt latin nyelvük átalakult a mai francia nyelvvé.

Menjünk tovább és vegyük le a mult leplet egy másik történelmi jelenségről is. Ezt sem lesz érdektelen megismerni, mert a ma folyó háborúnak igen sok tünetét jobban meg fogjuk érteni a multak ismerete alapján. Nézzük, mint védekeztek a mai franciák elődei latin korszakban a földjükre benyomuló német frankok ellenében.

A civilizáció bizonyos mértékig minden népet elpuhit; ez annak elmaradhatatlan és természetes következménye. Ez áll népekre úgy, mint egyekre is. A civilizáció hatása alatt kényelemhez szokott uri ember sohasem bírja ki azokat a fáradalmakat, nélkülözéseket és szenvedéseket, amiket egy nem kényelemben nevelt közönséges ember kibír.

A történelem nem tud más példát mutatni arra, hogy valamely nép annyira igazán könnyűszerelemmel hódolt volna meg egy idegen hódítóknak, mint a franciáknak még latin elődei meghódítottak a csekély számú frank németeknek. Ha óriási tömegekről lett volna szó, amelyeknek a siker kilátásával ellenállni lehetetlen lett volna, mindez természetesnek tűnnék föl, mert végre is meddő harcban, a sikerre való kútlás nélkül elpusztulni nem észszerű dolog. Amde itt ebben az esetben az ellenkező körülmény forgott fenn. Csekély, mindössze legfeljebb 200.000 lelket számláló nép volt az a hódító frank, akik közt fegyveres legfeljebb ha 50.000 lehetett. Ezzel a csekély számú fegyverrel álltak szemben a mai Franciaország akkori lakóinak sok-sok milliói. Föltehető, hogy az akkori Franciaország nem volt sokkal néptelenebb, mint a mai fogyófelben levő Franciaország. Ezért nevezhető ritka jelenségnek a történelemben, hogy egy sok-sok milliót számláló nép olyan könnyű szerrel, a szó szoros értelmében kardcsapás nélkül, az ellenállásnak legkisebb jelet sem adva hódol be egy kis vitéz, harcias népnek.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urván

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Értesítés.

Tisztelettel felhívom a nagyérj. hölgyek szives figyelmét, hogy a legújabb divatlapok a háborús idők alatt is pontosan megjelennek. S így módomban áll sikkes, elegáns és divatos ruhákat a legmagasabb igényeknek megfelelő izéssel kiállítani. Kérem a szükséges ruhadarabokat mielőbb megrendelni méltóztatásának, hogy kellő időben elkészülhessenek. — Megrendelhetők elegáns

kosztümök, bundák, télikabátok, plüsbársonyruhák, szörmekabátok.

Az összes minták raktáron vannak

s minden árban és színben azonnal megrendelhetők. Hölgyektől hozott szövetekből bármilyen ruhadarabot jutányosan és elegáns kivitelben elkészítünk.

Néhány elegáns kész télikabát — erősebb hölgyeknek — eladó.

Mielőbbi szives rendelésüket várja teljes tisztelettel

Paál Lajos női szabó

Veszprémben, a Korona-szállodával szemben.

Anyakönyvi kivonat:

Születés.

Szabó Sándor kir. törvényszéki bíró és Békeffy Margit fia András Béla r. kath. — Batai Béla máv. mozdonyvezetőtanonc és Rätz Margit leánya halvaszületett. — Tivadar Béla m. kir. posta- és táviratdatiszt és Ébel Anna Irén leánya Ilona Mária Irén g. kath. — Kollát Károly közművesegéd és Horváth Karolina fia Vince r. kath. — Geiszt János napszámos és Fischer Mária fia János r. kath. — Varga János napszámos és Srek Irén fia János József r. kath. — Klein Antal szabóiparos és Hídeghéti Mária leánya Ilona r. kath. Reinfárh Ferenc cipésziparos és Jáni Katalin fia Ferenc r. kath. — Könczöl Miklós máv. segédmozdonyvezető és Szandi Erzsébet leánya Erzsébet r. kath. — Kovács György napszámos és Füstös Mária fia István r. kath.

Halálozás.

Gacs Ferencné Fehér Margit 19 éves r. kath. — Farkas István 13 napos r. kath. — Özv. Tóth

Adámné Szöllösi Julianna szegényházi tag 72 éves r. kath. — Turkás Mária 5 hónapos r. kath. — Molnár Ferenc máv. málházó 42 éves r. kath. — Hevenyesi Teréz magánzónó 66 éves r. kath. — Rápoth Rozália háziacseléd 77 éves izr.

Házasság.

Fáber Alajos borbélyiparos r. kath. és Tauer Mária női fodrász r. kath.

Fióküzlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és T^{sa}

cégnél Veszprém, Fő-tér.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35-46 cm.-ig raktáron. Arak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35-46 cm.-ig raktáron. Arak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35-47 cm.-ig raktáron. Arak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apacs ingek

3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermek fehér és színes ingek

2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi hálóingek

35-47 cm.-ig raktáron. 3.—, 5.—, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág

gombos. Arak: 2.50, 3.—, 3.50, 4.— korona.

zsinóros. Arak: 1.50, 2.40, 3.— korona.

„ „ rövid, színes. Arak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-, harisnya-, zsebkendők- és keztyűkben. Ernyők 1200 napl jótállással, sétabotokban legújabb különlegességek raktáron.

Plébanos és tanító uraknak 8% arrendmény. Levéiben rendelések legpontosabban eszközöltetnek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé

Városi állomás	Honvédlaktanya
Reggel 4 ó 24 p	4 ó 29 p
Délután 9 ó 44 ..	9 ó 48 ..
Délután 4 ó 57 ..	5 ó 01 ..
Délután 2 ó 06 ..	2 ó 11 ..

Czellődömök felé

Városi állomás	Jutas
Délután 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délután 2 ó 47 ..	3 ó 36 ..

Székesfehérvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 4 ó 05 p	4 ó 44 p
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 27 ..
Délután 4 ó 08 ..	4 ó 38 ..

Győr felé

Városi állomás	Jutas
Éjjel 3 ó 05 p	3 ó 23 p
Délután 10 ó 10 p	11 .. ..

Dombóvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 37 p
Délután 2 ó 47 ..	3 ó 45 ..

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől

Honvédlaktanya	Városi állomás
Reggel 7 ó — p	7 ó 04 p
Délután 4 ó 03 ..	4 ó 07 ..
Délután 12 ó 56 ..	1 .. ..
Délután 7 ó 41 ..	7 ó 46 ..

Czellődömök felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délután 4 ó 25 ..	4 ó 55 ..

Székesfehérvár felől

Jutas	Városi állomás
Délután 10 ó 30 p	10 ó 55 p
Délután 3 ó 28 ..	4 ó 55 p
Este 10 ó 32 ..	10 ó 53 ..

Győr felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délután 3 ó 22 ..	3 ó 55 ..

Dombóvár felől

Jutas	Városi állomás
Délután 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 9 ó 41 ..	10 ó 53 ..

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály viznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹⁰/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator-lith** savanyú-
viznek, **Mohai Agnes**,
Giesshübl, Csízi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau,
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a tulajdonosok előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-, ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bármikor megküldetik.

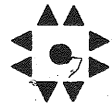
Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivíz-
és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölni-
vizet, kölnivíz-poudert és kölnivíz-szappant, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölk.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt
a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivittel minden néven
nevezendő könyvnyomdai munkákat,
úgy mint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, kör-
levelek, hirdetések, falragaszok,
évi jelentések, mérlegek, kimutató-
sok, gyászlapok, rovatolt táblázatok,
névjegyek, meghívók, eljegyzési és
esketési tudósítások, számlák, cím-
kek, plébániák és iskolák részére
szükséges mindennemű nyomtatvá-
nyokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébánia-
hivatalok és is-
kolák részére szükséges mindenféle
hivatalos nyomtatványokat, melyek
tetszés szerint füzve vagy bekötve
szállíttatnak. Hivatalos levélpapírok
és borítékok, okmányborítékok min-
denféle alakban és színben. Egy- és
négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék
a Tanítók Háza javára. Fizetésmeg-
hagyás iránt járásbíróshoz inté-
zendő kérvény: a) Körtagsági díjjal
tartozó hátralekosok, b) a Gondvise-
lés hátralekosai ellen, ívenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61